

קביעותא

במשנה ובהלכה היומית

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

פר' נח-לך לך תשפ"ב • גליון 589

ההלכה היומית		המשנה היומית			
ש"ע א"ח		סדר טהרות • מכשירין			
יום	תאריך	פרק	משנה	סימן	סעיף
ד	ל תשרי	א	ג-ד	קס	ז-ט
ה	א חשון	א	ה-ו	קס	י-יב
ו	ב חשון	ב	א-ב	קס	יג-טו
שב"ק נח					
א	ד חשון	ב	ה-ו	קסא-ב	ד-ב
ב	ה חשון	ב	ז-ח	קסב	ה-ג
ג	ו חשון	ב	ט-י	קסב	ו-ח

עיון במשנה

ניחותא מכח סילוק המים מסכת מכשירין פרק א' משנה ה'

הממחוק את הכרישה, והסוחט שערור בכסותו, רבי יוסי אומר, היוצאין בכי יתן, ואת שבו אינן בכי יתן, מפני שהוא מתכונן שיצאו מכלו.

המשנה מיירי באדם המוציא טל שנבלע ב'כרישה' [כרתין], וכן המוציא מים שנבלעו [שלא לרצון (תוס' כריתות ט"ז ב' ד"ה המוחק)] בשערות או בכסות, ושנינו שהמים היוצאים הוחשבו וחל עליהם שם משקה, ובכחם להכשיר אוכלים - 'היוצאין בכי יותן'.
אמנם המים שנשארו בתוך הכרישה והשערות והכסות, לא הוחשבו ואין בכחם להכשיר אוכלים - 'אינן בכי יותן' - שלא נתקיים בהם רצונו שיצאו.

'אחשבינהו'

משנה זו מובאת בגמרא בכריתות (ט"ז ב'), ותמהו שם תוספות (ד"ה והיוצאין) שאף המים שיצאו לא ניחא ליה בהם, שהרי רוצה רק לסלקם ולא להשתמש בהם, ובמה החשיבם להיות משקה, ותירצו, וז"ל, מכל מקום כיון שהוא עצמו דוחקן להוציא מהם המים, אחשבינהו, עכ"ל, וכן כתב גם הרא"ש (שם הובא בשטמ"ק), וז"ל (בדפוס ישן), אע"ג דהני משקין רצונו היה שלא היה בעולם, וכו', שאני הכא, כיון שסוחט המשקין בידי ה'היוצאין, מקרי לרצון, עכ"ל, ומבואר שאע"פ שאינו רוצה להשתמש במים, מכל מקום עצם ההתעסקות בהם בידיים מחשיבתם לעשותם משקה.

והנה עיקר יסוד זה מוכרח גם לעיל במשנה ב' ובמשנה ד', ששנינו במשנה ב' 'המרעיד את האילן וכו' להשיר ממנו משקין וכו', בית הלל אומרים היוצאין בכי יותן, ואת שבו אינן בכי יותן, מפני שהוא מתכוין שיצאו מכולו, וגם שם אינו רוצה להשתמש במים, אלא מרעיד את האילן כדי לסלק את המים משם, ובעל כרחך הטעם שהוחשבו המים הוא כסברת תוספות בכריתות הנו"ל, שעצם ההתעסקות בהם בידיים, מחשיבתם, ובמשנה ד' שנינו כן לגבי הנוער אגודה של ירק, ושם סוברים בית הלל שנחשב ניחותא רק כשמעביר את המים לקלח אחר [או לשק אחר], אבל אם רק מעביר את המים מצד לצד באותו קלח [או באותו שק], לא נחשב ניחותא.

לדעת הרמב"ם אין מקור לאחשבינהו'

נתבאר בעלון הקודם שנחלקו הראשונים בענין ניחותא, שלדעת רוב הראשונים מכח הניחותא האדם מחשיב את המשקה, כגון שרוצה להשתמש בו, ועל ידי זה חל עליו שם משקה, וכאן נתחדש שגם מה שמתעסק במים בידיים, מחשיבם, אע"פ שאינו רוצה להשתמש בהם, אלא אדרבה רוצה לסלקם.

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
מרת רבקה מלכה
בת ר' אהרון בעלאל ז"ל
נלב"ע ג' חשוון תשמ"א

הלימוד השבוע מוקדש לע"ג
מרת ליבא בת ר' זאב וואלף ע"ה
נלב"ע ז' חשוון תשס"א

בפתח השער

תלוי בהסתכלות...

גם השבוע נעסק בענין המבט. המבט החיובי. זה שמקבע את צורת התנהגותנו עם אנשים, וצורת שפוטנו כלפי העולם. וככל שמבטנו יהיה חיובי ומשדר אמון כלפי חברינו - כך יטב לנו וגם להם... ונציג כמה עבודות. הצד השווה שבכלן - שצורת המבט משפיעה על המציאות:

שונא ואוהב נכנסים לבית. האוהב רואה בית מואר, מסדר ונקי. השונא, לעומתו, רואה סדר בחלון, קלוף קטן בקיר. ושניהם צודקים...

ספר פעם יב שולעם' שבדרון זצ"ל:

יצאתי פעם מבית הנקסט. בחוץ ראיתי ילד בוכה. בנראה נפל ממעקה ונפתח לו קצת הראש. היתה זקנה באחת המרפסות למעלה ששמעה את קול הבכי. צעקה באידיש: "לא נורא, ילד. זה עוד מעט יעבור. אל תדאגו". ואז הוציאה הזקנה את ראשה מהמרפסת, לראות את הילד הבוכה. זה היה הנכד שלה, שייעלה. פתאום כבר לא היתה רגועה. "שייעלה, מה קרה?" - צרחה בהיסטריה - "איך נפלת?! בוא, בוא מהר לרופא!"

פי כל אחד רואה את החיים בנקודת מבט מסוימת, וכשהנכד שלו - זה משהו אחר...

פעם נשאל מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זיע"א, מה דעתו על הספר 'יוספין' (המתאר את « המשך בעמוד ג' »

רץ למשנה

שית סדרי משנה ובהון אית ליה לבר נש למפלא למאריה למיהוי ליה עבד נמכר. [תרגום: ששה סדרי משנה ובהם יש לו לאדם לעבוד לאדונו להיות לו עבד נמכר]. (זוהר חדש, ח"ב, דף קט"ו)

להפיץ את האור •
בשותפות של 54 נח בחודש
תזכה להחזיק מוקד של עלוני המבחנים השבועיים באיזור שתבחר.
ניתן לתרום במערכת הטלפונית: 072-332-3020 שלוחה 6,
וכן בכל עמדות נדרים פלוס וקהילות ברחבי הארץ.

מערכת
השיעורים והמבחנים הממוחשבת:
072-332-3020
להנצחות ותרומות להצלחה לע"ג יקירך התקשר: 072-272-2200

מבחן שבועי במשנה / 289

מסכת מכשירין א, ג - ב, י

- א. הסוחט שערך, מה דין המים?
 1. אינם בכי יותן | 2. הרי הם בכי יותן | 3. היוצאים - בכי יותן. ואת שבו - אינם בכי יותן | 4. הפוך מ-3.
 - ב. איזו זיעה מוכשרת זרעים לקבל טומאה?
 1. זיעת בתים | 2. זיעת בורות.
 3. זיעת אדם | 4. אף לא תשובה אחת נכונה.
 - ג. זיעה של מרחץ טמאה, מה דינה?
 1. אינה מוכשרת, ואינה מטמאה | 2. מוכשרת, אך אינה מטמאה | 3. מטמאה, אך אינה מוכשרת.
 4. מוכשרת ומטמאה.
 - ד. באיזה אופן מי שפיכות המעורבים עם מי גשמים טהורים?
 1. כשרוב מי גשמים, וקדמו מי שפיכות.
 2. כשרוב מי גשמים, וקדמו מי גשמים | 3. כל שקדמו מי שפיכות | 4. כל שקדמו מי גשמים.
 - ה. ירק שנתלש בשבת במקום שיש רוב ישראל, ונמכר במוצאי שבת, מה דינו?
 1. מותר מיד במוצאי שבת | 2. אסור לעולם.
 3. צריך להמתין במוצאי שבת בכדי שיביאו מהמקום שלקטוהו | 4. צריך להמתין במוצאי שבת בכדי שיביאו ממקום קרוב.
 - ו. מצא תינוק מושלך בעיר שרובה ישראל, האם מחזירים לו אבידה, ומדוע?
 1. לא, כי המוצא מוחזק והמוציא מחברו עליו הראיה.
 2. לא, כי אין הולכין בממון אחר הרוב.
 3. כן, כי אזלינן בתר רוב ישראל, וחייבין להחזיר לו אבדתו כישראל.
 4. כן, כי חייבין להחזיר אפילו אבידה של גוי.
 - ז. להלכה! מצא תינוק מושלך בעיר שחציה נכרים וחציה ישראל, איזה דין מהבאים נכון?
 1. אם קידש אשה, אינה מקודשת.
 2. אם שורו נגח שור של ישראל, משלם חצי נזק.
 3. מי שהרג, נהרג עליו.
 4. תשובות 2 ו-3 נכונות.
 - ח. להלכה [כפי מה שפסק הרע"ב]! באיזה אופן הולכים אחר רוב טבחים בבשר שנמצא?
 1. בבשר שאינו מבושל, ולא נתעלם מן העין.
 2. בבשר שאינו מבושל, אפילו נתעלם מן העין.
 3. בבשר מבושל, ולא נתעלם מן העין.
 4. בבשר מבושל, אפילו נתעלם מן העין.
 - ט. המוצא פירות בדרך, מה דינם לענין תרומות ומעשרות?
 1. רוב מניסין לבתיהן - חייב. רוב מוכרים בשוק - פטור | 2. הפוך מ-1 | 3. בשני האופנים - חייב.
 4. בשני האופנים - פטור.
 - י. להלכה! אוצר שמטילין לתוכו פירות, מה דינם לענין תרומות ומעשרות?
 1. רוב נכרים - חייב ודאי. רוב ישראל - פטור. מחצה למחצה - דמאי | 2. בכל האופנים - דמאי.
 3. רוב נכרים - פטור. רוב ישראל - חייב ודאי. מחצה למחצה - דמאי | 4. רוב נכרים - חייב ודאי. רוב ישראל - דמאי. מחצה למחצה - דמאי.

תשובות למבחנים במערכת הטלפונית: 072-332-3020

ובדעת הרמב"ם נתבאר שצריך נחותא בתחילה ובסוף, בתחילה על התלישה, משום שרק משקה תלוש מכשיר, ולא נחשב משקה תלוש אלא אם כן רצונו שהוא תלוש, ועוד נחותא של נפילת המשקה על האוכל, שאין האוכל משתנה להיות מוכשר בלא רצון הבעלים בהכשר.

ולפי הרמב"ם הנידון של המשנה הוא הדין נחותא בתחילה, שהרי לא מיירי בנפילת המשקה על האוכל, אלא במרעיד את האילן וממחק את הכרישה וכו' שיש נחותא בתלישת המים, ומאותה שעה נחשבו מים תלושים*, וכיון שלדעת הרמב"ם ענין הנחותא הוא לעשות את המשקה תלוש, מוכן היטב שהמרעיד את האילן והממחק את הכרישה נחשב רצון שהמים יהיו תלושים, וכל קושיית תוספות הנ"ל היא לדעת שאר הראשונים שענין נחותא הוא להחשיב את המים, וכשמסלק את המים אינו מחשיבם, והוצרכו לחדש שהתעסקות בידים גם כן מחשיבתם, אבל לדעת הרמב"ם שהנחותא בתחילה היא במה שנעשו המים תלושים, ניחא היטב שמרעיד את האילן וממחק את הכרישה וכו' נחשב רצון על התלישה, ולא קשה כלל קושיית תוספות, [וגם אין הרמב"ם יכול לסבור את תירוצם שאחשבינהו' במה שמתעסק בהם בידים, שלדעת הרמב"ם אין הנחותא כדי להחשיב את המים, אלא כדי שייקראו תלושים].

הטעם שאין אומרים 'אחשבינהו' בכלל את הפירות

הנה היסוד של תוספות שהתעסקות בידים מחשיבה את המים אע"פ שכוונתו לסלקם, מבואר גם בכמה משניות לקמן (פ"ד משניות ב' וד', ופ"ה משניות ג', ו' ז'), [לדעת רוב הראשונים, וכמו שנתבאר], אמנם בפרק ה' משנה ג' צריך לבאר דעת חכמים שם שחולקים וסוברים שלא הוכשרו המים - אע"פ שבשאר המקומות הנ"ל מודים שהוכשרו המים - ומיירי שם בערימה של פירות שנפלו עליהם מים, ורוצה האדם שהפירות יהיו יבשים ויתאדו המים, ולכן הוא מפזר את הפירות כדי שגם המים שעליהם יתפזרו למקומות הרבה ולא יהיו במקום אחד ועל ידי זה הפירות יתייבשו מהר - 'פירות שירד הדלף לתוכן, ובללן שיגובו' - ונחלקו שם רבי שמעון וחכמים אם המעשה של פיזור הפירות נחשב נחותא במים, 'רבי שמעון אומר בכי יותן, וחכמים אומרים אינן בכי יותן', וביארו שם הרא"ש והגר"א (אליה רבה) שרבי שמעון סובר שהמים בכי יותן כמו במרעיד את האילן, שאע"פ שאינו רוצה להשתמש במים, אלא אדרבה רוצה שיסתלקו המים ויתגבנו הפירות, מכל מקום כיון שנתעסק במים בידים, החשיבם, וצריך ביאור טעמם של חכמים, דמאי שנא ממרעיד את האילן.

ולכאורה יש לחלק שבמרעיד את האילן עיקר ההתעסקות היא במים ולא באילן, שכל המרעיד אילן הוא כדי לסלק מה שעליו, אבל בפיזור הפירות עיקר ההתעסקות היא בפירות, שהרבה פעמים אדם מעביר פירות ממקום למקום, אלא שכאן כוונתו שעל ידי זה יתפזרו גם המים, ולכן לא נחשב מעשה חשוב כל כך במים כמו במרעיד את האילן.

אמנם הגר"א לא ביאר כן, אלא כתב, וז"ל, וחכמים אומרים אינן בכי יותן, דלא ניחא ליה כלל, שבללן כדי שיגבנו, עכ"ל, וצריך ביאור, שגם במרעיד את האילן לא ניחא ליה כלל במים, ודעתו רק לסלקם, ונראה כוונת הגר"א שבפירות שירד הדלף לתוכן, אין דרך להעביר את המים שבתוכם למקום אחר, אלא מוכרח שהמים יתאדו וילכו לגמרי מן העולם, ובאופן זה סוברים חכמים שאי אפשר לומר שהחשיב את המים - אף אם התעסק בהם בידים - כיון שרוצה שלא יהיו כלל בעולם.

לקיים 'כי יותן' כשיפלו על האוכל אח"כ, וכעין מה ששינינו בהרבה מקומות לשון 'טמא', והכוונה ש'ראוי' לקבל טומאה.
ב. הרא"ש גרס 'חכמים אומרים בכי יותן', ועיי' מלאכת שלמה.

א. לשון 'כי יותן' כאן לכאורה קשה לפי הרמב"ם, שהרי לדעתו 'כי יותן' נאמר על רצון של נפילת המים על האוכל, ולא על תלישה ברצון, אמנם הרמב"ם עצמו ביאר (פיהמ"ש פ"א מ"א) שי"כ יותן' ר"ל שמכשיר, דהיינו שנעשה ראוי

פרפראות הפרשה

ותמלא הארץ חמס (ו, יא)

כתב רש"י: 'לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל'.

ולכאורה מדוע דוקא על הגזל נחתם גזר דינם, והרי ידוע שאין בעל הרחמים פורע מן הנפשות תחילה (מדרש רבה), וכמו

לכן לא היה אפשרות להענישם תחילה בממונם שהרי אין הממון שלהם, וממילא היה צריך להיפרע מיד מגופם.

ובזה מוכן היטב דברי רש"י, שלא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, שבגלל הגזל נחתם דינם לכליה כי לא היה אפשרות להיפרע מהם בדבר אחר זולת גופם.

שאנו מוצאים בנגע שהקב"ה מביא תחילה הנגע על ביתו של אדם ועל בגדיו ורק לאחמ"כ בגופו, א"כ למה אצל דור המבול לא פרע הקב"ה ממונם תחילה.

ומתריך בספר ילקוט הגרשוני: דכיון שהם חטאו בגזל, נמצא שכל ממונם לא היה שייך להם, כי היה כל רכושם גזול,

האם צריך כוונה בנטילה

פסק השו"ע בסימן קנ"ט

מבואר בשו"ע סימן קנ"ט סעיף י"ג שלכתחלה יכוין הנוטל לנטילה המכשרת לאכילה.

ביאור הדין

וביאור דברי השו"ע הוא דמצינו מחלוקת ראשונים האם נטילת ידים לאכילה צריך כוונה או לא, דדעת הרשב"א בתורת הבית [בית ו' שער ד'] שצריך כוונה, ודעת הרא"ה שאי"צ כוונה, ולכן פוסק השו"ע שלכתחילה צריך לחשוש לדעת הרשב"א. אמנם המגן אברהם בס"ק כ"ה כתב להוכיח מהשו"ע לעיל בסימן קנ"ח ס"ז שההלכה כדעת הרשב"א דנט"י בעי כוונה והכוונה מעכבת.

להלכה

ולמעשה השו"ע הרב בסימן קנ"ח סעיף י"ג פוסק כהמ"א, ואילו המ"ב בס"ק ע"ה כתב וז"ל: המ"א כתב לפסול אף בדיעבד אם לא כווננו כלל עי"ש. אבל הגר"א בקנ"ח ס"ז הסכים כהסוברין דבלא כוונה כשר וכן הוא דעת רוב הראשונים ובדיעבד בודאי יש להקל כשאין לו מים ליטול שנית.

מקור הדין

ונרחיב יותר בביאור הדברים דהנה פשוט דברי הגמרא בחולין דף לא: ובחגיגה דף יח: שנט"י לחולין אין צריך כוונה, אמנם הרשב"א שם הביא שני ראיות שנט"י צריך כוונה, א] דמבואר בתוספתא ידים פרק א' הי"ג הנוטל לידים הנוטל מתכוין והנותן אין מתכוין, או הנותן מתכוין והנוטל אין מתכוין, ידיו טהורות, ור' יוסי אומר ידיו טמאות. הרי שאפילו לת"ק צריך כוונה של אחד מהם. ב] מהא דגרסינן בפרק כל הבשר (חולין ק"ו ב) אמר רב נוטל אדם ידיו שחורית ומתנה עליהן כל היום, אלמא תנאי בעי, וההיא ודאי בשמיר ידיו היא, דאי לא תנאי לא מעלה ולא מוריד, וכן כתב הרמב"ם ז"ל (הל' ברכות פ"ו) והוא שלא הסיח דעתו מהן, ואפילו הכי מתנה אין אינו מתנה לא, אלמא כוונה מיהא בעיא. ומה דמבואר בחולין דף לא:

ובחגיגה דף יח: שנט"י לחולין אין צריך כוונה ההיא לענין נגיעה איתמר שאם רוצה ליגע בדבר חולין [כגון שנעשו על טהרת תרומה], אי"צ כוונה לנטילה אבל לא באוכל, דלאכילת חולין בעינן כוונה, דמשום סרך תרומה היא והצריכוה כוונה קצת כתרומה עכ"ד.

אמנם הרא"ה בבדק הבית שם חולק עליו מפשטות הגמרא בחגיגה ובחולין ומיישב ראיותיו, א] דהתוספתא איירי בתרומה. ב] וההיא דמתנה אדם וכו' התם לאו משום דבעינן כוונה אלא משום דהיסח הדעת פוסל אפשר שאין סומכין על שמירתו לכל היום אלא אם כן מתנה עליהם.

פסק השו"ע בסימן קנ"ח

והנה בסימן קנ"ח סעיף ז' פוסק השו"ע וז"ל: נוטל ידיו לדבר שטיבולו במשקה, ואח"כ רוצה לאכול לחם, יש מי שנראה מדבריו שאין אותה נטילה עולה לו, וא"צ לומר אם נוטל ידיו שלא לאכול ואח"כ נמלך, ואכל. וכת"ב הבי"ש שמקור הדברים הם מהתוספות בפרק ערבי פסחים (שם ע"ב ד"ה אסוחי) גבי הא דאמר רב חסדא נוטל ידיו בטיבול ראשון נוטל ידיו בטיבול שני, ומשמע שאם נוטל ידיו לדבר שטיבולו במשקה ואח"כ רוצה לאכול לחם אין אותה נטילה עולה לו. והבין המ"א ששיטת התוס' כהרשב"א שנט"י בעי כוונה, וא"כ מפורש בשו"ע שההלכה כהרשב"א [ועיין בפמ"ג].

ונמצא

שצריך מאד להזהר לכוין על הנטילה, דלהמ"א והשו"ע הרב זה מעכב, ואפילו להחולקים לכתחילה צריך, ומ"מ אין לברך כשחוזר ונוטל בכוונה.

אמנם הרמ"א שם חולק על השו"ע וז"ל: הג"ה ואם לא הסיח דעתו, יטול בלא ברכה. ומקור הדברים בדרכי משה שהקשה על הבי"ש וז"ל: ואין דבריו בזה נכונים שהתוספות שכתבו כן לא כתבו אלא לענין סדר של פסח דשאני התם דהפסיק בין הנטילה הראשונה לסעודה ואמר ההגדה והלל ולכן צריך לחזור וליטול כמבואר שם בגמרא.

ונמצא שצריך מאד להזהר לכוין על הנטילה, דלהמ"א והשו"ע הרב זה מעכב, ואפילו להחולקים לכתחילה צריך, ומ"מ אין לברך כשחוזר ונוטל בכוונה.

« המשך מעמוד א' »

תקופת חרפן הפיית), ומהי רמת אמינותו?

השיב: "יוסיפון" זה ספר אמת, אבל הוא מנקודת מבט של אדם שהיה מקרב למלכות רומי".

פעם ראה ה'ברך' יטו'ער' עגלון, שתוף פדי תפלה עסוק בשמון גלגלי עגלתו.

אמר: "אה, רבוננו של עולם, תראה יהודי שאפילו תוף פדי שמון גלגלים הוא מתפלל..."

ללמדנו, שפוט חיובי עד היכן...

א גוטן שבת, העורך

המבחן החודשי בהלכה מס' 13

מסימן קנח סעיף ז עד סימן קסח סעיף א יופיע בעז"ה בגליון 590

לחיות כהלכה

"מה מאוד צריך כל בן תורה להתעצם בקיום על ידי לימוד בכל יום של הלכה למעשה, שבוה מוכיח הוא שברצונו לקיים".
(משנת רבי אהרון ח"א עמ' קצ"ט)

ודרך חיים תוכחות מוסר

הלומר מוסר בכל יום זוכה לאהבת הבורא יתברך

וכל מי שיוכל להכריח את עצמו ולהרגיל את יצרו ולשקוד עליהם זמן קצוב שקידה גמורה, תיכנס בלבו אהבת הבורא יתברך וידבק בעבודתו... לשום עליו לחוק ללמוד בכל יום מדברי רבותינו וזכרונם לברכה כפי יכלתו, כי הם יאירו פניו ויפתחו לו שערי התקוה, וכן לקרוא בתורת ה' בכל יום, שנאמר והגית בו יומם ולילה, ולהסתכל תמיד בחיבורי הצדיקים, כגון חיבור החסיד רבינו בחיי בן בקודה ז"ל, ולזולתו מן הספרים והחיבורים אשר יזכירוהו, ומשנתו יעירוהו, או שיהיה לו ספר כולל עניני העבודה, ויסתכל בו בכל יום.

(ספר הישר לרבינו תם שער שישי)

הלך אחר הרב

ואם מצא בה מציאה גם כן הולכים אחר הרב, ואם רב הנמצאים שם נכרים, אינו חייב להכריז.

אך לפעמים גם בעיר שרפה נכרים נדון שהדבר של ישראל, וכן להפך, בעיר שרפה ישראל, נדון שהדבר של נכרי. ולדגמא: אם מצא פת בעיר שרפה נכרים, אף רב הנחתומים הם יהודים - הפת מתרת. ואם למשל מצא פת קבר, ורב אוכלי פת קבר הם נכרים, אע"פ שרב אנשי העיר ישראלים - הפת אסורה.

ורק לאחר שתהיה שהות לחמם את המים במוצאי שבת, מתר לרחץ בו. אבל אם רב אנשי העיר נכרים - מתר לרחץ מיד, כי מה שחממו את המרחץ היה עבור רב אנשי העיר.

באו נכרים למכור ירקות מיד במוצאי שבת - והרי הירקות נקטפו בשבת - אם רב אנשי העיר גוים - מתר לקנות מהם, ואם רבם יהודים - אסור.

מצא בה תינוק משלה, אם רב נכרי, נכרי, ומתר להאכילו נבלות וטרפות, ואם רב ישראל, ישראל.

במקרים של מחלוקת בין החכמים, וכן במקרים של ספק, או של תערובת דבר האסור ודבר המותר, יש לנו כלל ללקח אחר הרב: אם הרב אסור - אסור, אם הרב התיר - מותר. וכמו שנאמר בתורה (שמות כג, ב) "אחרי רבים להטות". אמנם לכלל זה ישנם הרבה יוצאים מן הכלל, אף אין כאן מקום להאריך.

בפרק ב' ממסכת מכשירין מביאה המשנה כמה וכמה מקרים שפוסקים בהם את הדין על פי הרב.

מי שפיכות [שרחצו בהם ושופקים אותם לחוץ, שהם בחזקת טמאים] שיירדו עליהם מי גשמים [שהם טהורים], אם רב מן הטמא, טמא, ואם רב מן הטהור, טהור.

בעיר שישראל ונכרים דרים בה, ישנם כמה דינים שאנו הולכים בהם אחר הרב, אם רב ישראל או רב נכרים: לגבי מעשה שבת, כגון מרחץ שעובד בשבת [ע"י גוים כמובן], אם רב אנשי העיר יהודים, אסור לרחץ בו במוצאי שבת מיד, מחשש שחממו את המים עבור היהודים.

משיב כהלכה

שאלה למעשה מתוך הנלמד השבוע בהלכה

היומית

שאלה: מתי צריף לברך על נטילת ידים, ועד מתי אפשר לברך?

תשובה על שאלת השבוע שעבר

שאלה: מה ההבטחה לנוטל ידיו בשפע של מים, ולמה לא תמיד זוכים לראות שֶׁכֶּר זֶה? [שו"ע קנ"ח, ו"ב שם].

תשובה: כתב השו"ע אע"פ ששעורם ברביעית, יוסיף לטול בשפע, דאמר רב חסדא: אִנּוּ מִשְׁאֵי מַלְא חֲפְנֵי מֵאָה, וַיְהִי לִי מֵלֵא חֲפְנֵי טִיבּוּתָא, וְכַתֵּב הַמִּשְׁנָה בְּרוּחַ מ"מ לְכַתְּחִלָּה טוֹב יוֹתֵר שְׁלֵא יַעֲשֶׂה בְּשִׁבִיל זֶה דְּהוּא ע"מ לְקַבֵּל פֶּרֶס אֶלָּא יַעֲשֶׂה הַכֹּל לְכַבּוּד הַשׁ"י וְהַשְׂכָּר מִמִּילָא בְּבֹא. וּמִי שְׁזָהִיר בָּהּ וְאִינוּ מִתְעַשֵּׂר הוּא מַפְנֵי שְׂמַעֲשִׂיו מַעֲבִינֵו.

מבחן במשנה לילדים / 589

מסכת מכשירין פרק א משנה ג - פרק ב משנה י

א. הנוער אגודה של ירק, וירדו משקים מצד העליון לתחתון, האם הם בכי יתן?

1. בכי יתן.
2. אינם בכי יתן.
3. מחלקת.

ב. הטומן פרותיו במים מפני הגנבים, האם הם בכי יתן?

1. בכי יתן.
2. אינם בכי יתן.
3. מחלקת.

ג. בא במים שאובים, והזיע, האם זעתו טמאה?

1. טמאה, ואם נסמפג ואחר כך הזיע - טהורה.
 2. בכל אופן - טמאה | 3. בכל אופן - טהורה.
- ד. הברכה שבבית, והבית מזיע מחמתה, האם זעת הבית שמחמת הברכה טמאה?

1. אף אם הברכה טמאה - זעת הבית טהורה.
2. אם טמאה - זעת הבית שמחמתה טמאה.
3. אף אם טהורה - זעת הבית שמחמתה טמאה.

ה. שתי ברכות, אחת טהורה ואחת טמאה, מה דינו של המזיע אם הוא קרוב לטמאה, ומה דינו אם הוא באמצע שתיהן מחצה למחצה?

1. אף מחצה למחצה - טמא.
2. אף קרוב לטמאה - טהור.
3. קרוב לטמאה - טמא, מחצה למחצה - טהור.

ו. עיר שישראל ונכרים

דרים בה, ורב הדרים בה הם נכרים, והיה בה מרחץ מרחצת בשבת, האם רוחץ בה במוצאי שבת מיד או צריף להמתין כדי שיחממו החמין?

1. רוחץ מיד.
2. ימתין כדי שיחממו החמין.
3. מחלקת.

ז. מצא בה ירק נמכר - שנתלש בשבת ונמכר במוצאי שבת, והיו הישראל והנכרים שבה מחצה למחצה, האם לוקח מיד או צריף להמתין כדי שיבואו ממקום קרוב?

1. לוקח מיד.
2. ימתין כדי שיבואו ממקום קרוב, ואם יש בו רשות - לוקח מיד.
3. מחלקת.

ח. מצא בה פת עסה, אחר רב של מי הולכים?

1. אחר רב הדרים בעיר.
2. אחר רב הנחתומים.
3. אחר רוב אוכלי פת עסה.

ט. מצא בה בשר שאינו מבשל, אחר רב של מי הולכים?

1. אחר רב הדרים בעיר.
2. אחר רב הטבחיים.
3. אחר רב אוכלי בשר שאינו מבשל.

י. אוצר שישראל ונכרים מטילים לתוכו, והרב נכרים ומעוט ישראל, לדעת חכמים מה דינם של הפרות שבאוצר?

1. ודאי טבל.
2. פטור ממעשרות.
3. דמאי.

בהצלחה!

את התשובות ניתן לענות במערכת הטלפונית: 072-332-3020 עד יום שישי שאחרי סיום החומר, את כללי המבחנים ושמות הזוכים ניתן לשמוע במספר הנ"ל.

תשובות למבחני המשנה היומית פרשת נצבים

מבחן שבועי מס' 283 -	מבחן לילדים מס' 583 -
א. 1. ב. 2. ג. 1. ד. 3. ה. 1. ו. 3. ז. 2. ח. 1. ט. 3. י. 2.	א. 1. ב. 2. ג. 1. ד. 3. ה. 1. ו. 3. ז. 2. ח. 1. ט. 3. י. 2.

